

W PROSTOCIE TKWI SIŁA

wydanie II

Rosyjski

KURS DLA POCZĄTKUJĄCYCH

dla
bystrzaków

Opanuj gramatykę
i odmianę czasowników

Poznaj i stosuj
na co dzień idiomy
oraz popularne powiedzenia

Naucz się
swobodnie prowadzić
rozmowy towarzyskie

dr Andrew Kaufman
dr Serafima Gettys
Nina Wieda

septem
septem.pl

Dialogi z książki na płycie CD

Tytuł oryginału: Russian For Dummies®

Tłumaczenie: Leszek Sielicki

ISBN: 978-83-283-6704-3

For Dummies® trademark is the exclusive property of Wiley and is used under license.

Original English Language edition Copyright © 2006 by Wiley Publishing, Inc.

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This translation published by arrangement with Wiley Publishing, Inc.

Oryginalne angiłojęzyczne wydanie © 2006 by Wiley Publishing, Inc.

Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie, zarezerwowane. Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z Wiley Publishing, Inc.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, the Dummies Man, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com, and related trade dress are trademarks of John Wiley and Sons, Inc. and/or its affiliates in the United States and/or other countries. Used under license.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, the Dummies Man, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com i związana z tym szata graficzna są markami handlowymi John Wiley and Sons, Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na podstawie licencji.

Translation copyright © 2010 by Helion SA

Polish language edition published by Helion SA
Copyright © 2010, 2020.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: dlabystrzakow@dlabystrzakow.pl

WWW: <http://dlabystrzakow.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://dlabystrzakow.pl/user/opinie/ros2vv>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorach	13
Podziękowania od autorów	15
Wstęp	17
O książce	17
Konwencje zastosowane w książce	17
Naiwne założenia	18
Jak podzielona jest książka	18
Część I: Na dobry początek	18
Część II: Rosyjski w akcji	19
Część III: Rosyjski w podróży	19
Część IV: Dekalogi	19
Część V: Dodatki	19
Ikony użyte w książce	19
Co dalej	20
<i>Część I: Na dobry początek</i>	21
Rozdział 1: Rosyjski nie jest Ci zupełnie obcy	23
Słowa, które na pewno znasz	23
Rosyjskie wyrazy rozpoznawalne na całym świecie	23
Wyrazy podobne, a znaczenie inne	24
Alfabet rosyjski (jest łatwiejszy, niż myślisz)	25
Od A do Ja: cyrylica ma sens	25
Znam cię! Znajomo wyglądające i identycznie brzmiące litery	27
Sztuczki: znajomo wyglądające, lecz inaczej brzmiące litery	28
Dziwadła: nietypowo wyglądające litery	28
Brzmieć jak prawdziwy Rosjanin: zasady prawidłowej wymowy	29
Zasada jedna litera – jedna głoska	29
Oddajmy głos samogłoskom	29
Przegląd kłopotliwych głosek	31
Stosujemy popularne wyrażenia	31
Zwroty grzecznościowe	32
Przepraszamy	32
Magazynek pełen przydatnych zwrotów	32
Czytamy po rosyjsku	33

Rozdział 2: Do rzeczy: podstawy gramatyki rosyjskiej	35
Przypadki w języku rosyjskim	35
Mianownik	36
Dopełniacz	36
Biernik	36
Celownik	36
Narzędnik	37
Miejscownik	37
Rzeczowniki i zaimki	37
Fakty na temat rodzaju rzeczowników	37
Sprawdzamy przypadki	38
Przypadki w liczbie mnogiej	40
Zaimki	43
Wzbogacamy wypowiedź przymiotnikami	46
Zawsze w zgodzie: zgodność rzeczownik – przymiotnik	46
Wiele wspólnego: przymiotniki w pozostałych przypadkach	47
Wprowadzamy ruch, stosując czasowniki	48
Bezokolicznik	48
Czas teraźniejszy	48
Rozmawiamy o czasie przeszłym	49
Czas przyszły	51
Niezwyczajny czasownik <i>быть</i> (być)	52
Rosyjskie przysłówki	52
Przysłówki sposobu	52
Przysłówki czasu	53
Budujemy zdania jak zawodowiec	53
Porządek wyrazów w zdaniu	53
Wybieramy rzeczownik (lub zaimek) i przymiotnik	53
Wybieramy czasownik	54
Łączymy łącznikami	54
Tworzymy pytania	54
Liczmy po rosyjsku	54
Liczebniki od 0 do 9	55
Liczebniki 10 – 19	56
Liczebniki 20 – 99	56
Liczebniki 100 – 999	57
Liczebniki 1000 – 1 000 000	58
Liczebniki porządkowe	58
Rozdział 3: Здравствуйте! Привет! Jak się przywitać i przedstawić	61
Z kim rozmawiam? Styl formalny i nieformalny	61
Krzątanina: mówimy „dzień dobry” i „do widzenia”	62
Witamy się z różnymi osobami	62
Witamy się o różnych porach dnia	63
Wyrażenie „jak się masz?”	63
Żegnamy się	64
Nie takie proste: rozszyfrowujemy rosyjskie imiona	65

Przelamujemy lody: przedstawiamy się	66
Zapoznajemy się	66
Pytamy o imiona i przedstawiamy się	67
Przedstawiamy przyjaciół, kolegów i członków rodziny	67

Część II: Rosyjski w akcji **71**

Rozdział 4: Poznajmy się: rozmowy towarzyskie **73**

Coś ci powiem: mówimy o sobie	73
Skąd jesteś?	73
Rozmowa o narodowości i pochodzeniu	75
Ile masz lat?	79
Rozmowa o rodzinie	80
Rozmowa o pracy	82
Spotkajmy się: wymienianie informacji kontaktowych	84
Przepraszam? Wyjaśniamy, że czegoś nie rozumiemy	85

Rozdział 5: Zamieszanie wokół jedzenia **87**

Koncentrujemy się na podstawach żywienia	87
Jemy	87
Pijemy	88
Sztućce i zastawa stołowa	89
Podstawowe zasady zachowania się przy stole	90
Różnorodne rosyjskie posiłki	90
Co na śniadanie? Praktycznie wszystko!	90
Zjedźmy obiad	91
Prosta kolacja	93
Kupujemy artykuły spożywcze	95
Wybieramy owoce i warzywa	95
Przyglądamy się innym artykułom spożywczym	96
Idziemy coś zjeść	97
Ustalamy, dokąd pójdziemy	97
Rezerwujemy stół przez telefon	98
Sztuka zamawiania posiłku	99
Zwroty przydatne w rozmowie z kelnerem	100
Płacimy rachunek	100

Rozdział 6: Idziemy na zakupy **105**

Kupuj do upadłego: gdzie i jak kupować	105
Różne rodzaje sklepów	106
Pytamy o godziny otwarcia	107
Poruszanie się po domu towarowym	108
Prosimy o pomoc (lub odmawiamy)	109
Dobrze Ci w tym: kupujemy ubrania	111
Szukamy konkretnych części garderoby	111
Kwestia koloru	113
Szukamy właściwego rozmiaru	114
Przymierzamy ubrania	114

6 Rosyjski dla bystrzaków

To czy tamto? Ustalamy, co kupimy	115
Stosujemy zaimki wskazujące	115
Wyrażamy upodobania i awersje	116
Porównujemy dwa przedmioty	116
Oznajmiamy, co nam się najbardziej (lub najmniej) podoba	117
Trzeba płacić: kupujemy	118
Ile to kosztuje?	118
Biorę!	118
Gdzie i jak zapłacić	119
Coś specjalnego: odjazdowe pamiątki z Rosji	120

Rozdział 7: Idziemy w miasto, w rosyjskim stylu 123

Zegar tyka: sprawdzamy czas	123
Liczymy godziny	124
Liczymy minuty	124
Pytamy o czas	126
Czas na pory dnia	127
Dni tygodnia	128
Odniesienia do teraźniejszości	129
Zawsze razem: planujemy wypad	130
Pójdiesz ze mną?	130
O której się zaczyna?	131
Na dużym ekranie: idziemy do kina	132
Wybieramy film	132
Kupujemy bilety	132
Wybieramy miejsce	133
Klasyka: rosyjski balet i teatr	134
Zamawianie biletów — przydatne wskazówki	134
Co należy robić w antrakcie	135
Wizyta w muzeum	136
Jak było? Dzielimy się wrażeniami	137

Rozdział 8: Przyjemności: rekreacja i sport 141

Pogadajmy o hobby	141
Co robiłeś wczoraj wieczorem?	141
Co robisz w ten weekend?	143
Co lubisz robić?	143
Czytamy	144
Czytałeś to?	145
Co lubisz czytać?	145
Gdzie znaleźć coś do czytania?	148
Radujemy się na łonie natury	148
Dacza	148
Szukamy pożywienia w lesie	149
Narty na Kaukazie	149
Wycieczka nad Bajkał	150
Rejs z biegiem Wołgi	150

Prace ręczne	151
Zręczne ręce	151
Gramy na instrumentach	152
Kolekcje	153
Uprawiamy sport	153
Rozdział 9: Rozmawiamy przez telefon i wysyłamy pocztę	157
Podstawy rozmów telefonicznych	157
Odświeżamy terminologię związaną z telefonami	157
Rozpoznajemy różne rodzaje telefonów	158
Różne rodzaje połączeń	159
Wybieramy numer i dzwoniemy	159
Podstawy telefonicznej etykiety	160
Szanujemy czas, nie przedstawiając się	160
Prosimy o przywołanie do telefonu osoby, z którą chcemy rozmawiać	161
Możliwe odpowiedzi	161
Zostawiamy wiadomość	163
Automatyczna sekretarka	165
Wysyłamy list, faks lub e-mail	165
Rozdział 10: W domu i w biurze	169
Szukamy mieszkania lub domu	169
Rozmawiamy o mieszkaniu	169
Rozmawiamy o domu	170
Zadajemy właściwe pytania	171
Zawieramy umowę	171
Urządzamy się	173
Nazwy pomieszczeń	173
Kupujemy meble	173
Szukamy pracy	175
Gdzie należy szukać	175
Kontakt z pracodawcą	176
Ustalamy zakres obowiązków	177
Jak sobie radzić w pracy	178
Poruszanie się po biurze	178
Komunikacja w pracy	179
<i>Część III: Rosyjski w podróży .....</i>	<i>183</i>
Rozdział 11: Planujemy wyprawę	185
Kiedy możemy wyjechać? Ustalamy datę wyjazdu	185
Rozpoznajemy nazwy miesięcy	185
Rozmawiamy o konkretnych datach	186
Podajemy rok	187
Określamy pory roku	187
Dokąd chcesz pojechać? Ustalamy miejsce przeznaczenia	188
Sprawdzamy różne państwa	188
Odwiedzamy Rosję	189

Jak się tam dostać? Rezerwujemy wycieczkę w biurze podróży	190
Nie ruszaj się bez nich z domu: paszport i wiza	191
Paszport	192
Wiza	192
Co zabrać ze sobą: porady dotyczące pakowania	194
Rozdział 12: Jak się tam dostać: samoloty, pociągi i nie tylko	197
Czasowniki oznaczające ruch	197
Chodzimy i jeździmy przez cały czas	198
Idziemy lub jedziemy w chwili mówienia o tym	199
Wyjaśniamy, dokąd się wybieramy	200
Poruszamy się po lotnisku	201
Stosujemy czasownik „lecieć”	202
Przechodzimy odprawę i wkraczamy na pokład samolotu	202
Kontrola paszportowa i celna	203
Opuszczamy lotnisko	204
Korzystamy z transportu publicznego	205
Bierzemy taksówkę	205
Jedziemy mikrobusem	206
Łapiemy autobusy, trolejbusy i tramwaje	206
Przejażdżka metrem	207
Wsiadamy do pociągu	207
Studiujemy rozkład jazdy	207
Omawiamy rodzaje pociągów i wagonów	208
Kupujemy bilety	208
Podstawowe informacje dotyczące podróży	209
Wsiadamy do pociągu	209
Odkrywamy uroki podróży pociągiem	209
Rozdział 13: Pobyt w hotelu	213
Rezerwujemy hotel	213
Rodzaje hoteli	213
Rezerwujemy pokój	214
Meldujemy się	217
Gładko przechodzimy procedurę meldowania	217
Oglądamy pokój	219
Zapoznajemy się z zapleczem	220
Personel hotelu	220
Rozwiązujemy problemy	220
Zgłaszamy usterkę	221
Prosimy o dostarczenie brakujących przedmiotów	221
Prosimy o zamianę pokoju	221
Wymeldowujemy się i płacimy rachunek	222
Rozdział 14: Money, Money, Money	225
Zwracamy uwagę na walutę	225
Ruble i kopiejki	225
Dolary, euro i inne waluty	226
Wymieniamy pieniądze	226

Korzystamy z usług banków	228
Otwieramy rachunek w wybranym banku	228
Dokonujemy wpłat i wypłat	229
Korzystamy z bankomatu	230
Wydajemy pieniądze	231
Szukamy okazji	231
Płacimy gotówką	232
Płacimy kartami kredytowymi	232
Rozdział 15: Gdzie jest plac Czerwony? Pytamy o drogę	235
Zadajemy pytania „gdzie” oraz „jak”	235
Gdzie to jest?	235
Jak się tam dostać?	236
Właściwe rozumienie wskazówek	237
Rozpoznajemy przyimki	237
W prawo albo w lewo	238
Ustalamy kierunki	240
Podajemy odległości	243
Oznaczanie odległości za pomocą czasu	243
Stosowanie właściwych miar odległości	244
Rozdział 16: Nagłe wypadki	247
Prosimy o pomoc w razie wypadku i innych nadzwyczajnych okoliczności	247
Wzywamy pomocy	247
Dzwonimy pod właściwy numer	248
Zgłaszamy problem	248
Prosimy o pomoc osoby mówiącej po polsku	250
Opieka medyczna	251
Poznajemy anatomię	251
Opisujemy objawy	253
Zgłaszamy alergie oraz inne szczególne okoliczności	254
Wizyta u specjalisty	255
Poddajemy się badaniu i słuchamy diagnozy	256
Wizyta w aptecce	257
Wzywamy policję	258
Rozmawiamy z milicją	258
Odpowiadamy na pytania funkcjonariuszy milicji	259
Część IV: Dekalogi	261
Rozdział 17: Dziesięć sposobów na szybkie opanowanie rosyjskiego	263
Wypróbuj rosyjską telewizję, filmy i muzykę	263
Słuchaj rosyjskich programów radiowych	264
Czytaj rosyjskie publikacje	264
Korzystaj z internetu	264
Odwiedź rosyjską restaurację	265
Poszukaj Rosjanina, z którym będziesz mógł korespondować	265
Naucz Rosjanina języka polskiego	265

Jedź do Rosji	265
Wydź za mąż za Rosjanina (lub ożeń się z Rosjanką)	266
Rozdział 18: Dziesięć ulubionych rosyjskich zwrotów	267
Ой!	267
Давай!	268
Представьте себе	268
Послушайте!	268
Пир горой	268
Я требую продолжения банкета	269
Слово — серебро, а молчание — золото	269
Одна голова хорошо, а две лучше	269
Друг познаётся в беде	269
Старый друг лучше новых двух	270
Rozdział 19: Dziesięć najważniejszych rosyjskich świąt	271
Nowy Rok	271
Stary Nowy Rok	272
Boże Narodzenie	272
Wielkanoc	273
Dzień Kobiet	273
Dzień Obrońcy Ojczyzny	273
Rosyjskie Mardi Gras	273
Pierwszy Maja	273
Dzień Zwycięstwa	274
Dzień Jedności Narodowej	274
Rozdział 20: Dziesięć zwrotów, dzięki którym zostaniesz uznany za Rosjanina	275
Только после Вас!	275
Вы сегодня прекрасно выглядите!	275
Заходите на чай!	276
Угощайтесь!	276
Приятного аппетита!	276
Сядем на дорожку!	276
Садись, в ногах правды нет!	276
Ни пуха, ни пера!	277
Целую	277
С лёгким паром!	277
Rozdział 21: Dziesięć rzeczy, których nie należy w Rosji robić ani mówić	279
Nie przychodź w gości z pustymi rękami	279
Zdejmuj buty	279
Nie żartuj z rodziców	280
Nie wznos toastu „ На здоровье! ”	280
Nie przyjmuj ostatniej koszuli	280
Nie ubieraj się byle jak	280
Nie stosuj zasady „każdy płaci za siebie”	281
Nie pozwól kobiecie nosić ciężkich przedmiotów	281
Nie przeocz osoby starszej w środkach komunikacji	281
Nie bekaj w towarzystwie	282

<i>Część V: Dodatki</i>	283
Dodatek A Tablice czasowników	285
Dodatek B Minisłownik	289
Dodatek C Klucz z odpowiedziami	299
Dodatek D Na płycie CD	305

Rozdział 6

Idziemy na zakupy

W tym rozdziale:

- ▶ Ustalamy, jak i gdzie robić zakupy.
- ▶ Szukamy ubrań.
- ▶ Wybieramy potrzebne nam artykuły.
- ▶ Płacimy.
- ▶ Kupujemy pamiątki.

Zakupy są dla Rosjan ważną częścią życia. W czasach istnienia Związku Radzieckiego, gdy zdobycie nawet najzwyczajszego produktu, jak pasta do zębów, było problemem, Rosjanie jeszcze bardziej zaczęli cenić wszelkie piękne lub pożyteczne przedmioty, które udawało się kupić. I tak pozostało do dnia dzisiejszego. Zakup każdej nowej rzeczy, czy będzie to zestaw stereo, sofa czy płaszcz, jest dla Rosjanina przyjemnym i ważnym wydarzeniem. W związku z tym jako mieszkaniec Zachodu powinieneś w rosyjskich sklepach poczuć się jak w domu.

W tym rozdziale opowiemy o różnych rodzajach sklepów, nauczymy Cię także, jak zapytać o godziny otwarcia sklepu i jak będąc już w sklepie, poprosić obsługę o pomoc. Poznasz także zasady kupowania ubrań w rosyjskim stylu, wybierania odpowiedniego koloru i rozmiaru, przymierzania i porównywania różnych elementów ubioru. Nauczysz się także płacić za zakupione przedmioty. Dodatkowo opowiemy o klasycznych pamiątkach z Rosji. A więc — na zakupy!

Kupuj do upadłego: gdzie i jak kupować

Sklepy, w których można nabyć wszystko (poza żywnością), dzielą się na dwie kategorie: **универмаги** (u-ni-wier-ma-gi; domy towarowe), znajdujące się zwykle na przedmieściach dużych miast, i mniejsze **магазины** (ma-ga-zí-ny; sklepy), specjalizujące się w sprzedaży konkretnych artykułów, na przykład zastawy stołowej czy telewizorów.

W kolejnym dziale poznasz różne rodzaje sklepów i ich asortyment. Dowiesz się również, jak zapytać o godziny otwarcia, jak znaleźć konkretny sklep i jak będąc już w sklepie, poprosić obsługę o pomoc.

Różne rodzaje sklepów

W Rosji powstaje coraz więcej sklepów, wiele z nich ma bardzo wyszukane nazwy, ale większość nazywa się tak jak za czasów Związku Radzieckiego, kiedy nie istniał marketing i nazwy sklepów pochodziły od nazw sprzedawanych w nich towarów. I tak, sklep z butami może nazywać się po prostu **обувь** (*o-buw'*; obuwie), sklep z zabawkami **игрушки** (*ig-rusz-ki*; zabawki), a księgarnia — **книги** (*kni-gi*; książki). Podobne nazwy mogą mieć również poszczególne **отделы универмага** (*at-die-ly u-ni-wier-ma-ga*; działy domu towarowego).

A oto lista popularnych sklepów:

- ✓ **антикварный магазин** (*an-tik-war-nyj ma-ga-zin*; sklep z antykami),
- ✓ **аптека** (*ap-tie-ka*; apteka),
- ✓ **бельё** (*bic-ljo*; bielizna),
- ✓ **детская одежда** (*diets-ka-ja a-dież-da*; odzież dziecięca),
- ✓ **электротовары** (*e-lek-tra-ta-wa-ry*; artykuły elektryczne),
- ✓ **фототовары** (*fo-ta-ta-wa-ry*; artykuły fotograficzne),
- ✓ **галантерея** (*ga-lan-tie-rie-ja*; galanteria),
- ✓ **газетный киоск** (*ga-ziet-nyj ki-osk*; kiosk z gazetami),
- ✓ **головные уборы** (*ga-law-ny-je u-bo-ry*; nakrycia głowy),
- ✓ **канцелярские товары** (*kan-ce-lar-ski-je ta-wa-ry*; artykuły biurowe),
- ✓ **хозяйственный магазин** (*cha-ziaj-stwien-nyj ma-ga-zin*; artykuły gospodarstwa domowego),
- ✓ **комиссионный магазин** (*ka-mi-sion-nyj ma-ga-zin*; komis),
- ✓ **косметика** (*kas-mie-ti-ka*; kosmetyki),
- ✓ **мужская одежда** (*muż-ska-ja a-dież-da*; odzież męska),
- ✓ **музыкальные инструменты** (*mu-zy-kal-ny-je in-stru-mien-ty*; instrumenty muzyczne),
- ✓ **одежда** (*a-dież-da*; odzież),
- ✓ **парфюмерия** (*par-fiu-mie-ri-ja*; perfumeria),
- ✓ **посуда** (*pa-su-da*; naczynia stołowe),
- ✓ **спортивные товары** (*spor-tiw-ny-je ta-wa-ry*; artykuły sportowe),
- ✓ **сувениры** (*su-wie-ni-ry*; pamiątki),
- ✓ **ткани** (*tka-ni*; tkaniny),
- ✓ **цветы** (*cwie-ty*; kwiaty),
- ✓ **верхняя одежда** (*wierch-nia-ja a-dież-da*; odzież wierzchnia),
- ✓ **ювелирные товары** (*ju-wie-lir-ny-je ta-wa-ry*; artykuły jubilerskie),
- ✓ **женская одежда** (*żens-ka-ja a-dież-da*; odzież damska).

Pytamy o godziny otwarcia

Najprostszym sposobem ustalenia, w jakich godzinach dany sklep jest otwarty, jest sprawdzenie wywieszki na drzwiach lub w oknie wystawowym, na której powinno być napisane **открыто** (at-kry-ta; otwarte) lub **закрыто** (za-kry-ta; zamknięte). Inną dobrą metodą jest zadzwonić. Jeśli nikt nie odbiera telefonu, sklep prawdopodobnie jest zamknięty i mamy problem z głową. Jeśli jednak usłyszymy kogoś po drugiej stronie, należy zapytać **Магазин открыт?** (ma-ga-zin at-kryt; czy sklep jest czynny?) lub **До каторого часа открыт магазин?** (do ka-to-ra-wa czy-sa at-kryt ma-ga-zin; do której godziny sklep jest czynny?).

Gdy chcemy się dowiedzieć, czy sklep będzie otwarty konkretnego dnia, pytamy na przykład **В воскресенье магазин открыт?** (w was-krie-sie-ni-je ma-ga-zin at-kryt; czy w niedzielę sklep jest czynny?). Więcej o dniach tygodnia znajdziesz w rozdziale 7.

Najprostszym sposobem, aby powiedzieć po rosyjsku, że sklep (czy też drzwi, okno) jest otwarty lub zamknięty, jest zastosowanie czasowników **открыт** i **закрыт**. W wypadku rzeczownika rodzaju żeńskiego czasowniki powyższe przyjmą końcówkę **-a**, jak w wyrażeniu **Дверь открыта** (dwier' at-kry-ta; drzwi są otwarte), natomiast dla rzeczownika rodzaju nijakiego właściwą końcówką omawianych czasowników będzie **-o**, jak w wyrażeniu **Окно закрыто** (ak-no za-kry-ta; okno jest zamknięte). W liczbie mnogiej należy zastosować końcówkę **-ы**, jak w zdaniu **Все магазины сегодня открыты** (wsie ma-ga-zi-ny si-wod-nia at-kry-ty; wszystkie sklepy są dziś otwarte). (W rozdziale 2. znajdziesz więcej informacji na temat rodzaju rzeczowników).

Pytając o godziny pracy sklepu, możemy także zastosować następujące zwroty:

- ✓ **Когда магазин закрывается?** (kag-da ma-ga-zin zak-ry-wa-jet-sa; kiedy sklep jest zamykany?).
- ✓ **Когда завтра открывается магазин?** (kag-da zaw-tra at-kry-wa-jet-sa ma-ga-zin; kiedy jutro sklep zostanie otwarty?).

Czasowniki **открываться** (at-kry-wat-sa) i **закрывать** (za-kry-wat-sa) są tak zwanymi czasownikami zwrotnymi. Nie mają one dopełnienia bliższego, ponieważ odnoszą się „zwrotnie” do podmiotu zdania. W pytaniu **Когда магазин закрывается?** (kag-da ma-ga-zin za-kry-wa-jet-sa; kiedy sklep jest zamykany?) pytamy dosłownie „Kiedy sklep się zamyka?”. Nie interesuje nas, kto zamyka sklep, a tylko fakt, iż jest on zamykany. Czasowniki zwrotne w bezokoliczniku przyjmują najczęściej końcówkę **-ся**, natomiast w pierwszej osobie liczby pojedynczej i mnogiej końcówkę **-сь**.

Czasownik **закрывается** został utworzony przez dodanie końcówki zwrotnej **-ся** do formy trzeciej osoby liczby pojedynczej **закрывает** (za-kry-wa-jet; zamyka) czasownika niedokonanego **закрывать** (za-kry-wat'; zamykać). (Informacje o bezokoliczniku i odmianie czasowników znajdziesz w rozdziale 2.).

Aby podać godziny pracy sklepów, Rosjanie używają także czasownika **работать** (ra-bo-tat'; pracować). Kiedy więc pytasz o godziny otwarcia, możesz usłyszeć **Да, магазин сегодня работает до семи** (da, ma-ga-zin si-wod-nia ra-bo-ta-jet da sie-mi; tak, sklep jest dziś czynny [dosłownie: pracuje] do siódmej) lub **Магазин не работает в воскресенье** (ma-ga-zin nie ra-bo-ta-jet w was-krie-sie-ni-je; nie, sklep nie jest czynny [dosłownie: nie pracuje] w niedzielę).

Dzwoniąc do sklepu czy biura w Rosji, nie oczekuj, że osoba odbierająca telefon przedstawi się i poda nazwę instytucji, do której dzwonisz. Najprawdopodobniej usłyszysz szorstkie **Алло!** (a-lo; halo), **Слушаю!** (słu-sza-ju; słucham) lub po prostu **Да!** (da; tak), wypowiedziane melancholijnym głosem. Słuchaj bardzo uważnie przekazywanych przez rozmówcę informacji, ponieważ gdy tylko skończy ich udzielać, natychmiast odłoży słuchawkę. Więcej informacji o rozmowach telefonicznych znajdziesz w rozdziale 9.

Poruszanie się po domu towarowym

Rozpoczynając poszukiwania wymarzonej pamiątki w wielkim domu towarowym, najlepiej podejść do miejsca z napisem **справочная** (spra-wacʹ-na-ja; informacja) lub do któregoś z pracowników i zapytać **Где отдел сувениров?** (gdie at-diel su-wie-ni-raw; gdzie jest dział z pamiątkami?) lub **Где сувениры?** (gdie su-wie-ni-ry; gdzie są pamiątki?). Chcąc się dowiedzieć, na którym piętrze znajduje się dział pamiątek, powinieneś zapytać **На каком этаже отдел сувениров?** (na ka-kom e-ta-że at-diel su-wie-ni-raw; na którym piętrze znajduje się dział pamiątek) lub po prostu **На каком этаже сувениры?** (na ka-kom e-ta-że su-wie-ni-ry; na którym piętrze są pamiątki?).

Zauważ, że mówiąc **отдел сувениров**, wyraz **сувениров** podajesz w dopełniaczu. (Więcej informacji na temat odmiany rzeczowników przez przypadki znajdziesz w rozdziale 2.).

W odpowiedzi na swoje pytanie usłyszysz prawdopodobnie:

- ✓ **на первом этаже** (na pier-wam e-ta-że; na pierwszym piętrze),
- ✓ **на втором этаже** (na wta-rom e-ta-że; na drugim piętrze),
- ✓ **на третьем этаже** (na triet'-jem e-ta-że; na trzecim piętrze),
- ✓ **на этом этаже направо/налево** (na-e-tam e-ta-że na-pra-wa/na-le-wa; na tym piętrze, na prawo/na lewo).

Jeśli usłyszysz niezrozumiałe słowa, inne niż te, które podaliśmy powyżej, nie przejmuj się i obserwuj gesty rozmówcy. Na pewno wskaże Ci właściwą drogę.

Liczebniki porządkowe **первый** (pier-wyj; pierwszy), **второй** (wta-roj; drugi) i **третий** (trie-tij; trzeci) zachowują się jak przymiotniki, to znaczy muszą być zgodne co do przypadku, liczby i rodzaju z rzeczownikami, których dotyczą (więcej informacji o zasadzie zgodności przymiotnika z rzeczownikiem znajdziesz w rozdziale 2.). Wskazując, na którym piętrze dana rzecz się znajduje, po przyimku **на** w języku rosyjskim stosujemy liczebnik porządkowy w miejscowniku. Aby ustalić formę miejscownika dla liczebnika **первый**, traktujemy go jak przymiotnik i zamieniamy końcówkę rodzaju męskiego **-ый** na **-ом**, co opisaliśmy w rozdziale 2. Tak oto otrzymujemy zwrot **на первом этаже** (na pier-wam e-ta-że; na pierwszym piętrze).

Prosimy o pomoc (lub odmawiamy)

Kiedy chcesz poprosić w sklepie o pomoc, przede wszystkim postaraj się zwrócić uwagę kogoś z personelu, mówiąc **Извините, пожалуйста!** (iz-wi-ni-tie, pa-ža-lu-sta; przepraszam) lub **Будьте добры...** (*bud'-tie dob-ry; czy mógłby Pan... [mi pomóc]*).

W odpowiedzi prawdopodobnie usłyszysz **Да, пожалуйста?** (da, pa-ža-lu-sta; tak, w czym mogę pomóc?). Możesz wtedy zadać pytanie, zaczynając od **Скажите, пожалуйста...** (ska-ży-tie, pa-ža-lu-sta; proszę mi powiedzieć...). Jeśli nadal szukasz pamiątek, pełne zdanie będzie brzmieć **Скажите, пожалуйста, где сувениры** (ska-ży-tie, pa-ža-lu-sta, gdzie su-wie-ni-ry; proszę mi powiedzieć, gdzie są pamiątki).

Możesz także zastosować jeden z poniższych zwrotów:

- ✓ **У вас продаётся/продаются...?** (u was pra-da-jot-sa/pr-da-jut-sa; czy sprzedajecie...?) i nazwa artykułu lub artykułów, których szukasz (w mianowniku).
- ✓ **У вас есть...?** (u was jest'; czy macie...?).
- ✓ **Где можно купить...?** (gdie moż-na ku-pit'; gdzie mogę kupić...?) i nazwa artykułu lub artykułów, których szukasz (w bierniku).
- ✓ **Покажите, пожалуйста, этот/это/эту/эти...** (pa-ka-ży-tie pa-ža-lu-sta e-tat/e-ta/e-tu/e-ti; proszę pokazać ten/to/tę/te...) i nazwa artykułu lub artykułów, których szukasz (w bierniku). Więcej na temat zastosowania zaimka wskazującego **этот** znajdziesz w dalszej części niniejszego rozdziału.

Prosząc o pokazanie jakiegoś przedmiotu lub zadając pytania, staraj się unikać zwrotów w rodzaju „Szukam...” lub „Chciałbym zobaczyć...”, ponieważ w języku rosyjskim wymagają one użycia zaimka **я** (ja). Tymczasem Rosjanie stosują w takich sytuacjach tryb bezosobowy i użycie tego zaimka może zostać uznane za nienaturalne.

Raczej nie usłyszysz „W czym mogę Pani/Panu pomóc?”

Rosyjscy sprzedawcy rzadko posługują się zwrotem **Я могу вам помочь?** (ja ma-gu wam pa-mocz'; czy mogę Pani/Panu pomóc?). Przez ponad siedemdziesiąt lat w Związku Radzieckim najważniejszą osobą w sklepie był sprzedawca, a nie klient. Jedną ze współauterek niniejszej książki, która wychowała się w Rosji, usłyszała ten zwrot tylko raz w życiu, niedawno, w jednym z moskiewskich domów towarowych, i to prawdopodobnie tylko dlatego, że mieszkając przez długi czas w Stanach Zjednoczonych, wyglądała bardziej na Amerykankę niż na Rosjankę. Tak więc raczej nie musisz się zastanawiać, jak na takie pytanie odpowiedzieć, ale gdyby jednak...

odpowiedź może brzmieć **Спасибо, я просто смотрю** (spa-si-ba, ja pros-ta smat-riu; dziękuję, po prostu oglądam). Dobrą wiadomością jest niewątpliwie fakt, że nikt nie będzie przeszkadzał Ci w oglądaniu, nawet jeśli nie zamierzasz niczego kupić. Powinieneś jednak wiedzieć, że na pewno będzie obserwował Cię **продавец** (pra-dawiec; sprzedawca), **продавщица** (pra-daw-szczi-ca; sprzedawczyni) czy też **охранник** (ach-ran-nik; pracownik ochrony). Ich głównym zadaniem nie jest jednak zapewnienie wysokiej jakości obsługi, lecz zapobieganie kradzieżom.

Pogawędka

Borys szuka nowych rękawiczek i idzie do dużego domu towarowego. Odbywa krótką rozmowę z **работником универмага** (*ra-bot-ni-kam u-ni-wier-ma-ga*; pracownikiem domu towarowego) obsługującym informację.

- Borys:** **Скажите, пожалуйста, где можно купить перчатки?**
ska-ży-tie, pa-ża-lu-sta, gdzie moż-na ku-pit' pier-cziat-ki?
Proszę mi powiedzieć, gdzie można kupić rękawiczki?
- Работник универмага:** **В галантерейном отделе.**
w ga-lan-tie-riej-nam at-die-le
W dziale galanteryjnym.
- Borys:** **А где галантерейный отдел, на каком этаже?**
a gdzie ga-lan-tie-riej-nyj at-diel', na ka-kom e-ta-że?
A gdzie jest dział galanteryjny, na którym piętrze?
- Работник универмага:** **Галантерея на втором этаже.**
ga-lan-tie-rie-ja na wta-rom e-ta-że
Galanteria znajduje się na drugim piętrze.
- Borys:** **Понятно, спасибо, а где лестница или лифт?**
pa-niat-na, spa-si-ba, a gdzie les-ni-ca i-li lift?
Rozumiem, dziękuję, a gdzie są schody lub winda?
- Работник универмага:** **Лестница направо, а лифт налево.**
les-ni-ca na-pra-wa, a lift na-le-wa
Schody są po prawej stronie, a winda po lewej.

Słówka do zapamiętania

А где...?	a gdzie...	А gdzie...?
На каком этаже?	na <i>ka-kom e-ta-że</i>	Na którym piętrze?
Понятно	<i>pa-niat-na</i>	Rozumiem
лестница	<i>les-ni-ca</i>	schody
лифт	lift	winda

Dobrze Ci w tym: kupujemy ubrania

Według rosyjskiej ludowej mądrości „przyrodziewek czyni człowieka”. Oto, dlaczego Rosjanie ubierają się starannie i elegancko, nawet w sytuacjach nieformalnych. Kupowanie ubrań jest dla Rosjan poważną sprawą i często trwa cały dzień. Z kolejnych działów dowiesz się, jak pytać w sklepie o konkretne części garderoby i jak je przymierzać, wybierając właściwy rozmiar.

Szukamy konkretnych części garderoby

Szukając okrycia wierzchniego (co często zdarza się turystom, zapominającym o zabraniu ze sobą ciepłych ubrań), powinieneś udać się do sklepu nazywającego się **Верхняя одежда** (*wierchnia-ja a-dież-da*; okrycia wierzchnie). Znajdziesz tam między innymi takie części garderoby, jak:

- ✓ **куртка** (*kurt-ka*; kurtka),
- ✓ **пальто** (*pal-to*; płaszcz),
- ✓ **плащ** (*plasz'*; płaszcz przeciwdeszczowy lub prochowiec).

Jeśli potrzebna Ci nowa para butów, wpadnij do sklepu o nazwie **Обувь** (*o-buw'*; obuwie) i wybierz:

- ✓ **босоножки** (*bo-sa-noż-ki*; sandałki kobiece),
- ✓ **ботинки** (*ba-tin-ki*; buty sznurowane),
- ✓ **кроссовки** (*kra-sow-ki*; adidas, tenisówki),
- ✓ **сандалии** (*san-da-li-i*; sandały),
- ✓ **сапоги** (*sa-pa-gi*; buty z cholewami),
- ✓ **туфли** (*tuf-li*; pantofle).

W sklepie o nazwie **Галантерея** (*ga-lan-tie-rie-ja*; galanteria) można kupić niezbędne drobiazgi, takie jak:

- ✓ **чулки** (*czul-ki*; pończochy),
- ✓ **чемодан** (*chie-ma-dan*; walizka),
- ✓ **галстук** (*gal-stuk*; krawat),
- ✓ **халат** (*cha-lat*; szlafrok),
- ✓ **колготки** (*kał-got-ki*; rajstopy),
- ✓ **купальник** (*ku-pal-nik*; kostium kąpielowy),
- ✓ **носки** (*nas-ki*; skarpety),
- ✓ **носовой платок** (*na-sa-woj pła-tok*; chusteczka do nosa),
- ✓ **очки** (*acz'-ki*; okulary),
- ✓ **пижама** (*pi-ża-ma*; piżama),
- ✓ **перчатки** (*pier-cziat-ki*; rękawiczki),
- ✓ **расчёска** (*ras-czios-ka*; grzebień),
- ✓ **ремень** (*ri-mień*; pasek),
- ✓ **сумка** (*sum-ka*; torba),
- ✓ **варежки** (*wa-rież-ki*; rękawice),
- ✓ **зонтик** (*zon-tik*; parasol).

W ofercie sklepu **Мужская одежда** (mużs-ka-ja a-dież-da; odzież męska) znajdziesz między innymi takie części garderoby, jak:

- ✓ **брюки** (*briu-ki*; spodnie),
- ✓ **джинсы** (*dżyn-sy*; dżinsy),
- ✓ **футболка** (*fut-boł-ka*; koszulka sportowa),
- ✓ **костюм** (*kas-tium*; garnitur),
- ✓ **майка** (*maj-ka*; T-shirt),
- ✓ **пиджак** (*pi-dżak*; marynarka),
- ✓ **плавки** (*plaw-ki*; kąpielówki),
- ✓ **рубашка** (*ru-basz-ka*; koszula),
- ✓ **шорты** (*szor-ty*; szorty),
- ✓ **свитер** (*swi-tier*; sweter),
- ✓ **трусы** (*tru-sy*; majtki),
- ✓ **жилет** (*ży-let*; kamizelka).

W sklepie **Женская одежда** (*żens-ka-ja a-dież-da*; odzież damska) możesz z kolei kupić takie elementy ubioru, jak:

- ✓ **блузка** (*bluz-ka*; bluzka),
- ✓ **кофта** (*kof-ta*; sweter),
- ✓ **лифчик** (*lif-czik*; biustonosz),
- ✓ **платье** (*plat'-je*; sukienka),
- ✓ **сарафан** (*sa-ra-fan*; sukienka bez rękawów),
- ✓ **юбка** (*jub-ka*; spódnica),
- ✓ **женское бельё** (*żens-ka-je biel-jo*; bielizna damska).

Jeśli potrzebny Ci kapelusz, wpadnij do sklepu nazywającego się **Головные уборы** (*ga-law-nu-je u-bo-ry*; nakrycia głowy) i wybierz:

- ✓ **кепка** (*kiep-ka*; czapka z daszkiem),
- ✓ **платок** (*pla-tok*; chustka),
- ✓ **шапка** (*szap-ka*; ciepła czapka zimowa),
- ✓ **шарф** (*szarf*; szalik),
- ✓ **шляпа** (*szla-pa*; kapelusz).

Kwestia koloru

Jaki jest Twój ulubiony kolor? Kupując odzież, być może zechcesz poinformować sprzedawcę: **Я люблю красный цвет** (ja lub-*lu* kras-nyj cwiety; lubię czerwony kolor) lub **Я люблю зелёный цвет** (ja lub-*lu* zie-*lo*-nyj cwiety; lubię zielony kolor). Najpopularniejsze kolory to:

- ✓ **белый** (*bie*-tyj; biały),
- ✓ **чёрный** (*czior*-nyj; czarny),
- ✓ **голубой** (*ga*-*lu*-*boj*; błękitny),
- ✓ **коричневый** (*ka*-*ricz*'-nie-wyj; brązowy),
- ✓ **красный** (*kras*-nyj; czerwony),
- ✓ **оранжевый** (*a*-*ran*-*że*-wyj; pomarańczowy),
- ✓ **пурпурный** (*pur*-*pur*-nyj; purpurowy)
- ✓ **розовый** (*ro*-*za*-wyj; różowy),
- ✓ **синий** (*si*-nij; niebieski),
- ✓ **серый** (*sie*-ryj; szary),
- ✓ **жёлтый** (*żoł*-tyj; żółty),
- ✓ **зелёный** (*zie*-*lo*-nyj; zielony).

Nazwy kolorów są przymiotnikami i podlegają takim samym zasadom odmiany przez przypadki, liczby i rodzaje, jak pozostałe przymiotniki, a więc muszą być zgodne co do przypadku, liczby i rodzaju z rzeczownikiem, którego dotyczą. (Więcej na temat zgodności przymiotnika z rzeczownikiem znajdziesz w rozdziale 2.). Pamiętaj o tym, kupując **чёрную шляпу** (*czior*-nu-ju *szla*-pu; czarny kapelusz) czy **зелёные ботинки** (*zie*-*lo*-ny-je *ba*-*tin*-ki; zielone buty).

Gdy interesuje Cię inny odcień danego koloru, zapytaj **А потемнее/посветлее есть?** (a *pa*-*tiem*-*nie*-je/*pa*-*swiet*-*le*-je jest?; a czy jest ciemniejszy/jaśniejszy [odcieni?]). Inne przydatne wyrazy to **одноцветный** (*ad*-*na*-*cwiety*-nyj; jednokolorowy) i **разноцветный** (*raz*-*na*-*cwiety*-nyj; różnokolorowy, wzorzysty).

Szukamy właściwego rozmiaru

Tabele rozmiarów ubrań i butów są różne w różnych krajach, nie musisz jednak zapamiętywać wszystkich, kiedy podróżujesz. Odpowiednie przeliczniki łatwo znaleźć w przewodniku czy kalendarzu kieszonkowym. Doskonałą pomocą w zakresie numeracji obuwia jest również strona internetowa www.i18nguy.com/l10n/shoes.html#adult.

Bardzo często numerację według różnych systemów można znaleźć na samych artykułach. Najlepszym jednak sposobem, aby sprawdzić, czy dana rzecz pasuje, jest przymiarka.

Oto wyrazy i zwroty przydatne podczas szukania właściwego rozmiaru:

- ✓ **Размер** (raz-mier; rozmiar).
- ✓ **Я ношу размер...** (ja na-szu raz-mier; noszę rozmiar...).
- ✓ **Это мой размер** (eta moj raz-mier; to mój rozmiar).
- ✓ **Какой Ваш/у Вас размер?** (ka-koj wasz/u was raz-mier; jaki jest Pana/Pani rozmiar?).

Przymierzamy ubrania

Zanim uznasz, że zamierzasz coś **носить** (na-sit'; nosić), będziesz zapewne chciał ową rzecz przymierzyć. Zapytaj więc: **Можно примерить?** (moż-na pri-mie-rit'; czy można przymierzyć?). Najprawdopodobniej usłyszysz **Да, пожалуйста** (da, pa-ża-łu-sta; tak, proszę). Kiedy nie ma w pobliżu sprzedawcy, po prostu sam udaj się do przymierzalni.

Gdy mierzona rzecz dobrze leży, możesz powiedzieć **Это хорошо сидит** (e-ta cha-ra-szo si-dit; dobrze leży/pasuje), jeśli zaś nie pasuje, powiedz **Это плохо сидит** (e-ta plo-cha si-dit; źle leży/nie pasuje). A oto kilka innych przymiotników, które możesz zastosować, opisując ubranie, nad którego zakupem się zastanawiasz:

- ✓ **хороший** (cha-ro-szyj; dobry),
- ✓ **плохой** (pła-choj; zły),
- ✓ **большой** (bal-szoj; duży),
- ✓ **маленький** (ma-leń-kij; mały),
- ✓ **длинный** (dlin-nyj; długi),
- ✓ **короткий** (ka-rot-kij; krótki).

Stosując powyższe przymiotniki, nie zapomnij o właściwych końcówkach, zależnych od przypadku, liczby i rodzaju rzeczownika, do którego dany przymiotnik się odnosi. (Więcej informacji na temat zgodności przymiotnika z rzeczownikiem znajdziesz w rozdziale 2.).

Przymierzany element garderoby może okazać się za duży lub za mały. Aby powiedzieć, że dana rzecz jest za duża, użyj następującej konstrukcji: nazwa artykułu + **мне** i jeden z poniższych wyrazów:

- ✓ **велик** (wie-lik; za duży, rodzaj męski),
- ✓ **велика** (wie-li-ka; za duża, rodzaj żeński),
- ✓ **велико** (wie-li-ko; za duże, rodzaj nijaki),
- ✓ **велики** (wie-li-ki; za duże, liczba mnoga).

Jeśli płaszcz przeciwdeszczowy, który właśnie mierzysz, jest za duży, powiedz po prostu **Этот плащ мне велик** (e-tat płasz' mnie wie-lik; ten płaszcz jest na mnie za duży).

Jeśli zaś przymierzana rzecz jest za mała, zastosuj konstrukcję:

nazwa artykułu + **мне** i jeden z poniższych wyrazów:

- ✓ **мал** (mał; za mały, rodzaj męski),
- ✓ **мала** (ma-ła; za mała, rodzaj żeński),
- ✓ **мало** (ma-ło; za małe, rodzaj nijaki),
- ✓ **малы** (ma-ły; za małe, liczba mnoga).

To czy tamto? Ustalamy, co kupimy

Jednym z najciekawszych elementów zakupów są dyskusje o latach i wadach przedmiotów, które zamierzamy kupić. W niniejszym dziale przedstawiamy niezbędne w takich dyskusjach wyrazy, zwroty i konstrukcje gramatyczne. Opowiemy, jak wyrazić, że dany artykuł się nam podoba lub nie, jak porównywać różne przedmioty i jak wybrać ten, który podoba się nam najbardziej.

Stosujemy zaimki wskazujące

Gdy decydujesz, którą sukienkę kupić, możesz zechcieć powiedzieć **Это платье лучше, чем то** (*e-ta plat'-je lucz-sze, cziem to; ta sukienka jest ładniejsza od tamtej*). Wyrazy **это** (*e-ta; to*) i **то** (*to; tamto*) nazywamy *zaimkami wskazującymi*. Oczywiście podlegają one takim samym regułom odmiany jak inne części mowy. Porównując różne przedmioty, prawie zawsze stosujemy zaimki wskazujące w mianowniku. Przybierają one wtedy następującą formę:

- ✓ **этот** (*e-tat; ten, rodzaj męski*),
- ✓ **эта** (*e-ta; ta, rodzaj żeński*),
- ✓ **это** (*e-ta; to, rodzaj nijaki*),
- ✓ **эти** (*e-ti; te, liczba mnoga*),
- ✓ **тот** (*tot; tamten, rodzaj męski*),
- ✓ **та** (*ta; tamta, rodzaj żeński*),
- ✓ **то** (*to; tamto, rodzaj nijaki*),
- ✓ **те** (*tie; tamte, liczba mnoga*).

Wyrażamy upodobania i awersje

Robiąc zakupy, decyzyę o nabyciu jakiegoś przedmiotu podejmujemy najczęściej na podstawie faktu, iż on się nam podoba lub nie. Aby wyrazić tę myśl po rosyjsku, stosujemy konstrukcję **Мне** (*mnie; mi*) + **нравится** (*nra-wit-sa; podoba się*) + nazwa przedmiotu, który oglądamy. Oczywiście zastosowana forma czasownika musi być zgodna co do liczby (i rodzaju, w wypadku czasu przeszłego) z rzeczownikiem oznaczającym przedmiot (przedmioty), które oglądamy. Możesz na przykład powiedzieć **Мне нравится эта куртка** (*mnie nra-wit-sa e-ta kurt-ka; podoba mi się ta kurtka*).

W tabeli 6.1. przedstawiamy odmianę czasownika **нравиться**.

Tabela 6.1. Odmiana czasownika нравиться

czas teraźniejszy	нравится (liczba pojedyncza), нравятся (liczba mnoga)
czas przeszły	нравился (rodzaj męski), нравилась (rodzaj żeński), нравилось (rodzaj nijaki), нравились (liczba mnoga)
czas przyszły	понравится (liczba pojedyncza), понравятся (liczba mnoga)

Jeśli zamierzasz powiedzieć, że dany przedmiot Ci się nie podoba, dodaj po prostu **не** (nie; nie) przed **нравится**, jak w zdaniu **Мне не нравится эта куртка** (mnie nie *nra-wit-sa e-ta kurt-ka*; nie podoba mi się ta kurтка).

Spróbuj poćwiczyć powyższe konstrukcje. Wyobraź sobie, że jesteś w sklepie z przyjacielem, którego zaciągnąłeś tam, aby pomógł Ci wybrać **костюм** (*kas-tium*; garnitur). Tobie podoba się brązowy, ale Twój przyjaciel woli niebieski. Oto uwagi, które możecie wymienić:

- ✓ **Мне нравится коричневый костюм** (mnie *nra-wit-sa ka-ricz'-nie-wyj kas-tium*; podoba mi się brązowy garnitur).
- ✓ **Мне нравится синий костюм** (mnie *nra-wit-sa si-nij kas-tium*; podoba mi się niebieski garnitur).

Wbrew opinii przyjaciela kupujesz brązowy garnitur. Przyjaciel mimo wszystko podtrzymuje swoje zdanie i mówi, wzdychając z żalem: **Мне нравился синий костюм** (mnie *nra-wił-sa si-nij kas-tium*; podobał mi się niebieski garnitur).

Porównujemy dwa przedmioty

Porównując różne przedmioty, stosujemy przymiotniki w stopniu wyższym, na przykład **больше** (*bol-sze*; większy), **меньше** (*mien'-sze*; mniejszy), **лучше** (*lucz-sze*; lepszy), **хуже** (*chu-że*; gorszy). Konstrukcja wygląda następująco: nazwa przedmiotu + przymiotnik go określający (na przykład większy czy mniejszy) + **чем** (ciem; niż) + nazwa drugiego porównywanego przedmiotu.

Powiedzmy, że przymierzasz dwie pary butów. Jedna z par podoba Ci się bardziej, jest wygodniejsza, lżejsza i tańsza. Pomyślisz więc zapewne: **Эти туфли удобнее, легче и дешевле, чем те** (*e-ti tuf-li u-dob-nie-je, leg-czie i die-szew-le-je*, czym te; te buty są wygodniejsze, lżejsze i ładniejsze niż tamte).

Poniżej podajemy kilka innych przymiotników powszechnie używanych w porównaniach:

- ✓ **длиннее** (*dlin-nie-je*; dłuższy),
- ✓ **дороже** (*da-ro-że*; droższy),
- ✓ **интереснее** (*in-tie-ries-nie-je*; ciekawszy),
- ✓ **холоднее** (*cha-łod-nie-je*; zimniejszy),

- ✓ **короче** (ka-ro-czie; krótszy),
- ✓ **красивее** (kra-si-wie-je; ładniejszy),
- ✓ **толще** (tol-szczie; grubszy),
- ✓ **тоньше** (ton'-sze; cieńszy),
- ✓ **тяжелее** (tie-że-le-je; cięższy),
- ✓ **теплее** (tiep-le-je; cieplejszy).

Oznajmiamy, co nam się najbardziej (lub najmniej) podoba

Mówiąc, że jakiś przedmiot spośród wielu podoba Ci się najbardziej, stosujesz stopień najwyższy przymiotnika. W języku rosyjskim najprościej utworzyć go, dodając wyraz **самый** (sa-myj; naj-) do przymiotnika w stopniu równym.

Aby utworzyć stopień najwyższy przymiotnika, dodajemy wyraz **самый** przed przymiotnikiem w stopniu równym, a nie wyższym, o którym mówiliśmy w poprzednim dziale. Listę form stopnia najwyższego zawiera tabela 6.2.

Wyraz **самый**, jako przymiotnik, musi być zgodny co do przypadku, liczby i rodzaju z rzeczownikami i innymi przymiotnikami, do których się odnosi. (Więcej informacji na temat zgodności przymiotnika z rzeczownikiem znajdziesz w rozdziale 2.) W tabeli 6.2. prezentujemy odmianę przymiotnika **самый**.

Tabela 6.2. Stopień najwyższy

	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki
liczba pojedyncza	самый (sa-myj)	самая (sa-ma-ja)	самое (sa-ma-je)
liczba mnoga	самые (sa-my-je)	самые (sa-my-je)	самые (sa-my-je)

Jeśli jedna z kurtek, które przymierzyłeś, jest najlżejsza, możesz powiedzieć **Эта куртка самая лёгкая** (e-ta kurt-ka sa-ma-ja loch-ka-ja; ta kurtka jest najlżejsza). Jeśli najbardziej podoba Ci się ta, a nie inna para kołczyków, możesz powiedzieć **Эти серьги самые красивые** (e-ti sier'-gi sa-my-je kra-si-wy-je; te kołczyki są najładniejsze).

Aby oznajmić, że dany przedmiot jest najgorszy, Rosjanie stosują zwrot **самый плохой** (sa-myj pła-choj; najgorszy) — dla rzeczowników rodzaju męskiego, **самая плохая** (sa-ma-ja pła-cha-ja; najgorsza) — dla rzeczowników rodzaju żeńskiego, **самое плохое** (sa-ma-je pła-cho-je; najgorsze) — dla rzeczowników rodzaju nijakiego, a **самые плохие** (sa-my-je pła-chi-je; najgorsze) — dla rzeczowników w liczbie mnogiej.

Tak więc jeśli szczególnie nie podoba Ci się jakaś sukienka, powiesz **Это платье самое плохое** (e-ta plat'-je sa-ma-je pła-cho-je; ta sukienka jest najgorsza).

Trzeba płacić: kupujemy

Gdy już zdecydujesz, co zamierzasz kupić, należy dowiedzieć się o cenę. W kolejnych działach dowiesz się, jak o nią pytać, jak oznajmić, że coś kupujesz, oraz jak i gdzie zapłacić.

Ile to kosztuje?

Aby zapytać, ile dany przedmiot kosztuje, zastosuj zwrot **СКОЛЬКО СТОИТ...?** (*skol-ka sto-it*; ile kosztuje) + nazwa przedmiotu w mianowniku. Jeśli kupujesz więcej niż jeden przedmiot, zapytaj **СКОЛЬКО СТОЯТ...?** (*skol-ka sto-jat*; ile kosztują) + nazwy przedmiotów w mianowniku liczby mnogiej. Jeśli chcesz zapytać o cenę parasola, powiedz **СКОЛЬКО СТОИТ ЭТОТ ЗОНТИК?** (*skol-ka sto-it e-tat zon-tik*; ile kosztuje ten parasol?). Jeśli zamierzasz kupić kilka parasoli, zastosuj liczbę mnogą: **СКОЛЬКО СТОЯТ ЭТИ ЗОНТИКИ?** (*skol-ka sto-jat e-ti zon-ti-ki*; ile kosztują te parasole?).

Artykuł, który zamierzasz kupić, może być za drogi; powiesz wtedy **Это очень дорого** (*e-ta o-czien do-ra-ga*; to bardzo drogo). Jeśli wręcz przeciwnie — jesteś przyjemnie zaskoczony ceną, powiedz radośnie **Это дешево!** (*e-ta dio-sze-wa*; to tanio!).

Biorę!

Najprościej powiedzieć **Я возьму это** (*ja waz'-mi e-ta*; wezmę to). Możesz także zastosować czasownik **купить** (*ku-pit'*; kupić) i powiedzieć **Я это куплю** (*ja e-ta kup-lu*; kupuję to).

Купить to czasownik dokonany i jako taki odnosi się tylko do czynności przeszłej lub przyszłej. (Więcej informacji o postaciach czasowników znajdziesz w rozdziale 2.). Posiada odmianę nieregularną, którą podajemy w tabeli 6.3.

Tabela 6.3. Odmiana czasownika **купить**

Odmiana	Wymowa	Tłumaczenie
я куплю	ja ku-plu	ja kupię
ты купишь	ty ku-pisz	ty kupisz (nieformalnie, liczba pojedyncza)
он/она/оно купит	on/a-na/a-no ku-pit	on/ona/ono kupi
мы купим	my ku-pim	my kupimy
вы купите	wy ku-pi-tie	wy kupicie (formalnie liczba pojedyncza oraz liczba mnoga)
они купят	a-ni ku-piat	oni kupią

Jeśli na przykład zamierzasz kupić parasol, możesz oznajmić ten fakt na dwa sposoby, stosując czasownik **купить**: **Я хочу купить зонт** (*ja cha-cziu ku-pit' zon-tik*; chcę kupić parasol) lub **Я куплю зонт** (*ja kup-lu zon-tik*; kupię parasol).

Gdzie i jak zapłacić

W rosyjskich sklepach najczęściej znajduje się **касса** (*ka-sa*; kasa), w której urzęduje **кассир** (*ka-sir*; kasjer). Aby zapłacić, należy udać się z pieniędzmi do kasy, gdzie otrzymamy rachunek, z którym powinniśmy wrócić do sprzedawcy. Jest to nieco skomplikowane, dlatego najlepiej z góry zapytać **А где можно заплатить?** (a gdzie *moż*-na zap-ła-tit'; gdzie można zapłacić?).

Na pytanie **А где можно заплатить?** otrzymamy prawdopodobnie odpowiedź **В кассе** (w *ka-sie*; w kasie) lub **Платите в кассу** (*pla-ti-tie* w *ka-su*; płaci Pan/Pani w kasie). Udajemy się więc do kasy, jeśli widzimy, gdzie się znajduje. Jeśli nie, możemy zapytać **А где касса?** (a gdzie *ka-sa*; a gdzie jest kasa?). Sprzedawca zapewne wskaże drogę i nasza przyгода z zakupami zmierzać zacznie do szczęśliwego końca.

Jeśli nie jesteś pewien, czy w sklepie przyjmowane są karty kredytowe, zapytaj **Вы принимаете кредитные карточки?** (wy *pri-ni-ma-je-tie* *krie-dit-ny-je* *kar-tacz'*-ki; czy przyjmują Państwo karty kredytowe?). W odpowiedzi zapewne usłyszysz **Да, принимаем** (da, *pri-ni-ma-jem*; tak, przyjmujemy) albo **Нет, не принимаем, только наличные** (niet, nie *pri-ni-ma-jem*, *tol-ka na-licz'-ny-je*; nie, nie przyjmujemy, tylko gotówka). W rozdziale 14. znajdziesz więcej informacji na temat pieniędzy.

W normalnych warunkach w rosyjskim sklepie prawie niemożliwe jest otrzymanie zwrotu pieniędzy. Nasza rada: zastanów się dwa razy, zanim coś kupisz. Możesz oczywiście spróbować zwrócić zakupiony przedmiot ze słowami **Я хочу это вернуть** (ja *cha-cziu e-ta wier-nut'*; chcę to zwrócić). Odpowiedź będzie jednak prawdopodobnie brzmiała **Мы не принимаем обратно** (my nie *pri-ni-ma-jem ab-rat-na*; nie przyjmujemy zwrotów) lub **Мы не можем вернуть Вам деньги** (my ni *mo-żem wier-nut'* wam *dień-gi*; nie możemy zwrócić Panu/Pani pieniędzy). Raz na ruski rok może się zdarzyć, że sympatyczny sprzedawca zaproponuje wymianę towaru, i w takim wypadku usłyszymy **Если хотите, мы можем обменять** (*jes-li cha-ti-tie*, my *mo-żem ab-mie-niat'*; jeśli Pan/Pani sobie życzy, możemy wymienić). Jeśli usłyszysz takie zdanie, możesz uznać się za szczęściarza i koniecznie skorzystaj z okazji.

Pogawędka

Zina i Nina są przyjaciółkami. Dzwonią do siebie codziennie. Dziś Zina kupiła nową sukienkę i dzwoni do Niny, aby podzielić się tą wspaniałą wiadomością.

- Nina: **Аллё!**
a-lo
Halo!
- Zina: **Нина, это я.**
ni-na, e-ta ja
Nina, to ja.
- Nina: **Зина! Привет, как дела?**
zi-na! pri-wiet, kak die-la?
Zina! Cześć, jak się masz?

- Zina: **Нина, я сегодня купила себе платье!**
ni-na, ja si-wod-nia ku-pi-ta si-bie płat'-je
Nina, kupiłam sobie dziś sukienkę!
- Nina: **Где?**
gdie?
Gdzie?
- Zina: **В магазине на Садовой улице.**
w ma-ga-zi-nie na sa-do-waj u-li-ce
W sklepie na ulicy Sadowej.
- Nina: **А за сколько ты купила платье?**
a za skol-ka ty ku-pi-ta płat'-je?
A za ile kupiłaś sukienkę?
- Zina: **Дешево. За сто пятьдесят.**
dio-sze-wa. za sto pi-die-siat
Tanio. Za sto pięćdziesiąt.

Słówka do zapamiętania

Я купила себе...	<i>ja ku-pi-ta si-bie</i>	Kupiłam sobie...
На...улице	<i>na u-li-ce</i>	Przy ulicy....
За сколько ты купила платье?	<i>za skol-ka ty ku-pi-ta płat'-je</i>	Za ile kupiłaś sukienkę?
За сто пятьдесят.	<i>za sto pi-die-siat</i>	Za sto pięćdziesiąt.

Coś specjalnego: odjazdowe pamiątki z Rosji

Najlepszą pamiątką z Rosji jest **палехская шкатулка** (*pa-liech-ska-ja szka-tul-ka*; paleska szkatułka): czarne lakierowane pudełko wykonane z papier-mache ze scenami z rosyjskich baśni. Autentyczne pudełka produkowane są tylko w dwóch miastach (Palech i Chochołoma) i są dosyć drogie.

Uważaj na podróbki. Nie kupuj **палехской шкатулки** od ulicznych sprzedawców, bo prawdopodobnie kupisz podróbkę w cenie oryginału. Zapytaj przewodnika lub pracownika hotelu, gdzie najlepiej zaopatrzyć się w taką pamiątkę.

Inny świetny **сувенир** (su-wie-*nir*; pamiątka) to **матрёшка** (ma-*triosz*-ka). Jest to drewniana, otwierana laleczka, w której wewnątrz znajduje się kilka mniejszych, jedna w drugiej. **Матрёшки** (ma-*triosz*-ki) mogą mieć różną wielkość, przy czym im większa „mama”, tym więcej „córek” znajdziesz wewnątrz.

Doskonałą i praktyczną pamiątką jest **меховая шапка** (mie-cha-*wa*-ja *szap*-ka; czapka futrzana) — taka, jaką Rosjanie noszą zimą. Można kupić **чёрную** (*czior*-nu-ju; czarną) lub **коричневую** (ka-*ricz*'-nie-wu-ju; brązową). Aby zaopatrzyć się w taką czapkę, najlepiej odwiedzić **универмаг** (u-ni-wier-*mag*; dom towarowy), **отдел** (at-*diet*; dział) **головные уборы** (ga-*ław*-ny-je u-*bo*-ry; nakrycia głowy) lub sklep o tej samej nazwie.

Jeśli kolekcjonujesz pamiątki z przeszłości, na pewno zechcesz kupić **советские военные часы** (sa-*wiec*-ki-je wa-*jen*-ny-je *chie*-sy; radziecki zegarek wojskowy). Zegarki takie, obecnie uznawane za okazy kolekcjonerskie, mogą mieć różne kształty, są mocne i wytrzymałe, ponieważ produkowano je dla wojskowych. Można je zazwyczaj kupić w sklepach zwanych **сувениры** (su-wie-*ni*-ry; pamiątki).

Gierki językowe

W którym ze sklepów można nabyć poniższe artykuły? Odpowiedzi znajdziesz w dodatku C.

a. **обувь** b. **косметика** c. **фототовары** d. **мужская одежда** e. **хозяйственный магазин**
f. **канцелярские товары** g. **головные уборы**

1. krem do twarzy
2. ubranie
3. buty
4. aparat fotograficzny
5. kapelusz
6. mydło
7. artykuły biurowe

Dokonaj porównań (poprawne odpowiedzi w dodatku C), używając wyrazów:

a. **больше** b. **меньше** c. **дороже** d. **холоднее** e. **тяжелее**

Przykład: **Москва... чем Петербург** (Moskwa jest... niż Petersburg).

A. **Москва больше, чем Петербург.**

1. **Петербург... чем Москва** (Petersburg jest... niż Moskwa).
2. **Зима в Москве... чем в Сан Франциско** (zima w Moskwie jest... niż w San Francisco).
3. **Мерседес... чем Тойота** (Mercedes jest... niż Toyota).
4. **Сапоги... чем туфли** (Buty zimowe są... niż pantofle).

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Język Puszkina, Czechowa i Wysockiego

Przygotowaliśmy dla Ciebie podręcznik napisany przez wybitnych lingwistów. Stanowi doskonały substytut każdego kursu językowego lub będzie jego znakomitym uzupełnieniem. Z pewnością docenisz to opracowanie, jeśli szukasz książki oferującej klarownie opisaną gramatykę, a przy tym pomysły na praktyczne zastosowanie poznanego słownictwa. Naucz się porozumiewać po rosyjsku w drodze, restauracji, muzeum i podczas zakupów. Język ten przyda Ci się również w trakcie podróży na Ukrainę oraz do innych krajów za naszą wschodnią granicą.

W książce:

- Popularne słowa i zwroty zapisane cyrylicą
- Podstawy gramatyki i odmiana przez przypadki
- Formalne i nieformalne powitania
- Informacje dotyczące liczb, miar i sposobów podawania czasu

Andrew Kaufman zdobył tytuł doktora języków i literatury słowiańskiej na Uniwersytecie Stanforda.

Serafima Gettys uzyskała doktorat z języków obcych w Instytucie Pedagogicznym im. Hercena w Leningradzie (dziś Sankt Petersburg).

Nina Wieda to wykwalifikowana lingwistka i doktorantka na Wydziale Języków i Literatury Słowiańskiej Uniwersytetu Northwestern w Chicago.

dla
bystrzaków

Zamówienia telefoniczne:

 0 801 339900 0 601 339900

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://dlabystrzakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane:
• <http://dlabystrzakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach:
• <http://dlabystrzakow.pl/nowosci>

Hellon SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: rad@dlabystrzakow.pl
<http://dlabystrzakow.pl>

Cena 39,90 zł

ISBN 978-83-283-6704-3

9 788328 367043